

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostopna min vrsta za
enkrat 280 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licealna knjižnica

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/I. Telefon 392.

Uprava:

Pavšalni franko. trg 8. Telefon 44.

Ljubljana. Kopiji se ne vračajo.
Najem je priložiti znamke
za odgovor.

Seja narodne skupščine.

RAZPRAVE O INTERPELACIJAH. — IZENAČENJE ČINA REZERVNIH ČASTNIKOV.

Beograd, 30. marca. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je bila otvorjena ob desetih dopoldne. Zbornica je večinom razpravljala o raznih interpelacijah. Socialist Divac interpelira vladu zaradi slučaja atentatorja Veljkovića, o katerem so nekateri listi pisali, da so ga naše oblasti na grški meji prijele z obtožbo, da je svojčas napadel ministra dr. Marinkovića. Tega Veljkovića so aretirale grške oblasti in ga zaprle, ker je prekršil mejo brez potnega lista. Veljkovič pa se je medtem zdrav povrnil v Beograd in je povedal, da so ga na Grškem trpinčili in da je ležal en mesec v bolnici. Iz vsega se vidi, da naše oblasti pri celi stvari niso nič krive. Socialist Etbin Kristan, ki je tudi podpisal to interpelacijo, izjavlja, da je stavil to interpelacijo zaradi tega, da obvesti javnost o stvari. Na koncu njegovega govora napada časopise, ki spravljajo take stvari v javnost in s tem škodujejo ugledu naše države. V istem smislu odgovarja tudi minister dr. Marinkovič in pravi, da so listi odgovorni za razširjanje napačnih vest.

Kar se tiče političnih oblasti obljublja, da bo storil vse, da se razmere izboljšajo. — Nato pride na vrsto interpelacija poslanca Etbina Kristana glede izenačenja čina rezervnih častnikov, ki so bili prevzeti v aktivno službo. Vojni minister general Vasić razlaga tozadevne zakone in dokazuje, da mora vsak častnik nekaj časa čakati, preden ga povišajo. Posl. Kristan odgovarja na ta izjavjanja ministra in navaja slučaje, da so v naši vojski polkovniki s 30 leti in poročniki, ki so stari 30 do 32 let in vseeno ne napredujejo. V istem smislu govori tudi poslanca Deržić (NSS) in Vidaković (zemljoradnik). — Zbornica preide nato na dnevni red, in razpravlja o predlogu, naj se izvoli parlamentarna komisija, ki naj preišče vse pri tožbe, ki se predložijo v tej stvari. Vojni minister general Vasić izjavlja, da se s tem strinja. — Seja se zaključuje ob 12.30. Prihodnja seja jutri ob štirih popoldne. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o obtožnici proti bivšemu vojnemu ministru generalu Zečeviću.

DRAGINSKE DOKLADE SE IZPLAČAJO.

Ljubljana, 30. marca. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je dobila brzojavno pritrdilo finančnega ministra, da se prvega aprila izplačajo že nakazane draginske doklade javnim nameščencem za 75 dni. Demokrat, finančni minister Kumanudi se je zbal splošnega odpora vseh javnih nameščencev in preklical svojo prvotno naredbo, da se draginske doklade ne izplačajo.

ZAKLJUČEK ŠOL.

Beograd, 30. marca. (Izv.) Minister za prosveto je odredil, da se imajo do 25. maja t. l. končati predavanja na vseh šolah v državi. To velja tudi za vseučilišča. Minister za prosveto je to odredil na prošnjo odbora za priprave za svečanosti povodom poroke kralja Aleksandra s princezino Marijo. Izpiti bodo na šolah šele po končanih slavnostih.

RAZKOL V MUSLIMANSKEM KLUBU.

Beograd, 30. marca. (Izv.) Govori se, da namerava prevzeti poslanec dr. Hrasnica ulogo posredovalca med obema nastalima skupinama v muslimanskem klubu. Ne zdi se pa preveč verjetno, da bo njegovo posredovanje imelo mnogo uspeha. Kakor vse kaže, se bo spor v klubu razčistil šele na zborovanju muslimanske stranke, ki je sklicano za 14. april v Sarajevu.

DVE MILIJARDI FRANKOV DOLGA.

Beograd, 30. marca. (Izv.) Prva sekcija finančnega odbora je zahtevala, da se izvoli parlamentarni odsek petih članov, to pa zaradi tega, ker se v neklih krajih države baje dohodki ne stekajo v državno blagajno, ampak se porabljajo za razne izdatke. — Sekcija je tudi ugotovila, da dolguje naša država zaveznikom za razne podpore med vojno okroglo vsoto dveh milijard frankov.

KRIZA V BOLGARSKI VLADI.

Sofija, 30. marca. (Izv.) V kabinetu Stambolijski je izbruhnila kriza, ki se je sicer enkrat mirno poravnala, vendar pa ugotavljajo listi, da pomenja začetek konca vlade Stambolijskega in bolgarske kmetijske zveze. Kakor piše »Pravda«, se je vršil boj v glavnem med finančnim ministrom Turlakovom in njegovimi pristaši na eni in ministrskim predsednikom Stambolijskim na drugi strani. S Turlakovom drži tudi ministri Amarcovski, Janev in Radalov. Parlamentarni klub kmetijske zveze se je razcepil v dve skupini.

BOLEZEN KARLA HABSBURGA.

Funchal, 30. marca. (Izv.) Zdravstveno stanje bivšega cesarja Karla se je izboljšalo. Zdravniki upajo, da okreva.

Pariz, 30. marca. (Izv.) Associated Press javlja iz Lizbone: Zelo malo upanja je, da bivši cesar Karl preživi pljučnico, ki se je poslabšala. Bivšemu cesarju se je omračil um. Vdihavati mora kisik. Izvršil je že oporoko.

Funchal, 30. marca. (Izv.) Zdravstveno stanje bivšega cesarja Karla, ki se je sredi nekoliko izboljšalo, se je danes zopet poslabšalo.

Sklenjen pakt.

Razbitje je popolno, razpad je že pri zadnjih okrajih JDS.

To je edina ugotovitev, ki jo moramo zapisati po notici, ki jo je razpisal sinočnji »Slovenski Narod« na prvem mestu med dnevnimi vestmi pod naslovom »Sklenjen pakt«.

Kdor »Slovenskega Naroda«, odkar se ne ve, če je centralističen ali revizionističen v našem ustavnem vprašanju, ne čita več, temu naj povemo na kratko, da piše v omenjeni notici na najstarejši naš list o volilni pogodbi, ki so jo baje podpisali na skrivnem NSS, SLS, Kocmurjeva skupina in komunisti.

Slovenski narod ima res ogleduhe po božji volji. Tak tič vam vidi narodnega socialista Juvana, ko kupuje podraženi tobak in ko vprašuje v traliki, odkaj se je tobak podražil, da vam takoj sklepa, da je Juvan v zvezi z nebodisiljhtreba — klerikalci; tak tič vam vidi, da je stopil nevarni komunist na četrti vira v umnosko klet in evo ti ga zaveznika vseh prevratnih elementov in ljudi, ki nimajo pod božjim solncem drugega posla, kot pa tega, da kravakirajo proti JDS.

No pa še malo drugačna je stvar. Ogleduh sam tega vsega ne vidi, ker vidi ne more in je plačan zalo, da vidi tako, kakor to hoče njegov politični šef. Recimo torej kar na kratko, da je ta pakt »Slovenski Narod« zagledal v svojem smrtnem strahu kot zadnjo rešilno bilko, na kateri naj bi priplaval JDS na varno obalo. »Slovenski Narod« je spustil ta poskusni balon v nadi, da se bo zagrabila NSS za to njegovo neumnost ter se začela zagovarjati in dokazovati, da ni v zvezi ne s klerikalci, ne s komunisti.

Povemo torej starini našega dnevnega papirja kar naravnost, da je ni idejno močne stranke, ki bi se za obrabljene fraze o klerikalizmu in liberalizmu sploh še brigala. Prepričani smo, da se pakti ne bodo več sklepali v navdušenem solzavem rodoljubstvu — saj je za nami krvava svetovna vojna — ampak po realnih potrebah. Ker pa te potrebe danes najmanj razume stranka »Slovenskega Naroda«, je jasno, da je ona zadnja, ki prihaja v našem udejstvovanju v račun.

Mislimo pa, da stranki, naj si bo ta ali ona, nikakor ni potreben pakt, ki bi jo utesnjeval v prvotni njeni ideji. S kom bo pa kdo hodil v korist svoje rodne grude, danes po tolikih žalostnih izkušnjah, o tem seveda ne bo več odločala stranka JDS, ki si je prilastila pri nas vso sedanjo oblast s policijo in sedanjo vladno protekcijo.

Nemčija mora plačati.

IZJAVA FRANCOŠKEGA FINANČNEGA MINISTRA O REPARACIJSKEMU VPRAŠANJU. — ZAUPNICA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA VLADI.

Pariz, 30. marca. (Izv.) Tekom debate o proračunu je izjavil finančni minister De Lasteyrie: Francija se nikakor ne namerava vmešavati v nemško upravo, a nadzorovanje zaveznikov v gotovih bistvenih točkah je absolutno potrebno in neizogibno. Šele tedaj bo možno misliti na mednarodno posojilo, toda v sporazumu z drugimi narodi in brez kakršnegakoli znižanja francoskih zahtev. Tudi Nemčija bo s svoje strani mogla najeti notranje posojilo, kakor je to storila Francija leta 1871. Francoska vlada je odločena, sprejeti dajatve v naravi pod pogojem, da s tem njena narodna industrija ne bo oškodovana. Minister je opozarjal na nemške kršitve obvezitev, ki bi mogle onemogočiti, da ne bi Francija mogla najeti posojila v svrhu konsolidacije svojih še neporavnanih dolgov. S tega stališča je treba rešiti problem reparacij. »Nemčija«, je vzkliknil minister, mora plačati. Ako noče plačati, jo bomo k temu prisilili. Reparacijsko vprašanje se mora rešiti, preden pričnemo z obnovitvijo Evrope.

Berlin, 30. marca. (Izv.) Državni zbor je sprejel zaupnico, ki jo je predlagal centum z 248 proti 81 glasovom. 83 poslancev se je vzdrževalo glasovanja. Resolucija, s katero se izreka vladi zaupanje, ima tole besedilo: »Državni zbor se zavaruje proti neznošnim zahtevam, ki jih reparacijska komisija stavlja v svoji notri od 21. marca 1922. do nemškega naroda in odobrava izjave, ki jih je podala vlada v tem vprašanju«.

Curib, 30. marca. (Izv.) Berlin 1.55, New York 515, London 22.51, Pariz 46.35, Milan 26.20, Praga 9.45, Budimpešta 0.55, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.0674, avstrijske krone 0.07.

Praga, 30. marca. (Izv.) Dunaj 0.615, Berlin 16.55, Rim 27.75, Budimpešta 5.825, Pariz 490, London 237.50, New York 53.95, Curib 1058, avstrijske krone 0.615, italijanske lire 272.75.

Berlin, 30. marca. (Izv.) Dunaj 4.33, Budimpešta 36.61, Milan 1648.35, Praga

601.35, Pariz 2917.05, London 1419.55, New York 324.17, Curib 6303.65.

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Devize: Berlin 100—103, Bukarešta 240—245, Milan 1655—1665, London 1425—1435, New York 320—324, Pariz 2900—3000, Praga 605—610, Švica 6100—6200, Dunaj 4.35—4.40, Budimpešta 37.50—38.50. Valute: Ameriški dolarji 318—322, avstrijske krone 4.50—5, češkoslovaške krone 570—595, francoski franki 2825—2875, napoldondori 1000—0, nemške marke 109—0, rumunski lei 0—240, italijanske lire 1630—1640.

Izvedba rapalskega dogovora.

SESTANEK NAŠIH DELEGATOV Z ITALIJANI V RIMU ALI RAPALLU

Beograd, 30. marca. (Izv.) Iz političnih diplomatskih krogov se doznava, da bo naša delegacija, ki potuje na mednarodno gospodarsko konferenco v Genovi, porabila to priliko in se sestala z zastopniki italijanske vlade, da se definitivno določijo smernice za izvedbo rapalskega dogovora in za evakuacijo tretjega pasu, ki ga imajo Itali-

jani še zasedenega v Dalmaciji. V tem pogledu so se baje že storili potrebni koraki. Po gotovih informacijah se ne bo naša delegacija peljala direktno v Genovo, ampak najprej v Rim. Naši delegati v tej zadevi še niso dobili potrebnih navodil. Z druge strani pa se doznava, da se bodo jugoslovanski in italijanski državniki sestali v Rapallu.

Grško - turški spor.

POSANICA MINISTROV VELIKE ANTANTE. — REVIZIJA MIROVNIH POGODB.

Pariz, 30. marca. (Izv.) V Parizu zbrani zunanji ministri velike antante (angleški, francoski in italijanski) so poslali atenski, angorski in carigradski vladji sledečo poslanico: Mi, zunanji ministri treh alijanih držav: Britanije, Francije in Italije smo se sešli v Parizu 22., 23., 24., 25. in 26. marca 1922. ter smo premetrili položaj na bližnjem vzhodu v iskreni in goreči želji, da bi tam zopet zavladal red in mir. V priidbu vam sporočamo popolne ekspozice predlogov, na katere smo se zedinili po tem treznem prevdvarjanju z obrazložitvijo motivov, ki utemeljujejo te predloge. Želimo, da bi se Vaši zastopniki sestali čimprej v mestu, ki se bo določilo, in da bi skupno razmotrivali o omenjenih predlogih. Sploh smo primamljeni, da delegiramo visoke komi-

sarje: britanskega, francoskega in italijanskega v Carigrad, ki naj bi bili v pomoč zastopnikom visokih interesiranih strank. Ker je v splošnem interesu, da se ta sestanek uredi brez odloga, želimo, da bi določili naj se te konference prične tri tedne po datumu tega pisma. (Kakor smo že svoječasno v našem listu poročali, se bo Turčiji gotovo posrečilo revidirati mirovne pogodbe in s tem bo zadan tudi najtežji udarec mirovnim pogodbam sploh. Najnovejši govor nemškega kancelarja Wirtha kaže prav ostro, da se tudi Nemčija izredno briga za vsak precedens revizije mirovne pogodbe in izgleda vsa stvar tako, da stojimo pred vevlačnimi političnimi dogodki. Pismo zunanjih ministrov velike antante je pravzaprav prvi takt k temu preobratu. Op. ur.)

VELIKE POVODNJI V SRBIJI.

Beograd, 30. marca. (Izv.) Po zadnjih vesteh so reke v Srbiji zelo narastle. Obstaja nevarnost, da izstopi reka Drina. V Mitrovici je Ljstva poplavlila bregove, pod mesta je pod vodo. Škode je že sedaj približno 10 milijonov dinarjev. V vodi je poginilo mnogo živine in

več hiš se je podrla. Človeških žrtev doslej ni obžalovali. Vse vasi v okolici so pod vodo. Skupna škoda se ceni na kakih 20 milijonov dinarjev. Doslej se ne ve, ali je kdo utonil. Tudi reka Dabar je narastle. Oblasti so poslale na lice mesta orožnike in vojake, da pomagajo reševati.

Ljubljanski občin. svet

Izredna seja dne 30. marca 1922.

Ljubljanski občinski svet proti ministru Zerjavu. Občina brani soglasno ljubljansko univerzo.

Vsled članka dr. Zerjave, ki ga je obelodanil v »Slov. Narod« in »Jutru«, se je z napetostjo pričakovalo izredno sejo obč. sveta, na kateri je imel župan dr. Perič razjasniti skrajno nerodna zvižjanja ministra dr. Zerjave.

Se enkrat besede dr. Zerjave. Koj začetkom seje je župan dr. Perič poročal o dejanskem stanju razgovora z ministrom dr. Zerjavom. Ijavjal je nastopno:

»Po svojem povratku iz Beograda, kjer sem interveniral v raznih občinskih zadevah, sem bil v občinski seji dne 14. marca 1922 vprašan, kaj sem opravil v Beogradu. Odgovarjajoč sem podal kratko poročilo, v katerem sem omenil, da je videti pripravljenost vlade, pomagati Ljubljani ter da sem dobil mnogo obljub. Imenoma sem navedel g. ministra Pučija, ki je brez pridržkov obljubil v stvarih svojega resorta ugoditi našim opravičenim zahtevam, ter me je tudi sicer podpiral pri mojih intervencijah, dalje sem omenil, da mi je g. minister Pribežević zagotovil čimprej izvesti podzavljenje mestnega liceja in ker sem bil vprašan, kaj sem dosegel pri g. ministru Zerjavu, sem povedal, da mi je odkrito izjavil, da dokler bo na magistratu sedanja večina, ne moremo računati na njegovo pomoč.

To poročilo je v bistvu točno. Na to poročilo je objavil minister dr. Zerjav daljši članek, kjer sicer dejansko potrjuje istotost mojega poročila, vendar pa trdi, da

je bil pogovor privaten in da v tej obliki ne odgovarja resnici.

Ugotavljam samo, da sem šel h gospodu ministru Zerjavu edinole kot ministru, kot članu sedanje vlade, v svoji funkciji kot župan mesta Ljubljane, da intervencijam v zadevah, ki se tičejo občine, pa nikakor ne z namenom, da se z njim privatno razgovarjam. Moje poročilo občinskemu svetu je popolnoma resnično. Z njim nisem objavil nikakega privatnega razgovora, nego le povedal, da sedanja večina občinskega sveta po lastni izjavi gospoda ministra Zerjave ne more računati na njegovo podporo. Jasnno je, da drugače nisem mogel in smel poročati in da ima občinski svet pravico, zahtevati od mene čisto resnico.

Povdarjam h koncu, da sem vršil le svojo dolžnost, da nisem govoril neresnice in v prošim občinski svet, da vzame to moje izjavo na znanje.

Se sedaj se izgovarjajo z bolnikom. Dr. Ravniharja se zadeva ne vidi okusna, ker se je napadlo težko bolnega, ki se kot tak ne more zadostno braniti. Bolnik ne more postaviti vsake besede na lekarinško tehtnico. Prej nismo mogli ugotoviti dejanskega stanja. Sedaj na vidimo iz objave dr. Zerjave, da je bilo enostavno nesporazumljenje. Dr. Perič pravi, da je šel k dr. Zerjavu kot župan k ministru. Dr. Zerjav pa odgovarja, da je sprejel kot strankar zasebnika dr. Periča, v zasebnem stanovanju, težko bolan. Dr. Zerjav je v boleznijo odložil svojo funkcijo in dobil namestnika. Drugače bi bilo smatrati razgovor, ako bi se bil vršil v uradnih prostorih. Kot strankar pa je dr. Zerjav smel odročiti pomoč. Cela zadeva se mu vidi naročena in z izrazito politično ostito. Politika pa ne spada v to mestno zbornico. Tavleka pa se je vanjo že tedaj, ko se

je izključilo relativno večino od aktivnega občinskega dela. (Medklici: Saj ste sami izjavili, da hočete le nadzirati!) Kajti dem. obč. svetniki se niso mogli združiti s strankami, ki nastopajo direktno proti državi. (Borna ugovorjanja) Citajte vaše časopise! Zaključuje, da ceni intelekt dr. Zerjave previsoko, da ne bi vedel kaj govori kot minister in kaj kot strankar. (Pri teh besedah je izbruhnil vihar nasprotujočih medklicev. Iz razburkane zbornice se je čulo obč. sv. Turniška, ki je zaklical dr. Periču: Sram naj ga božu pana, ki ga je seveda moral pozvati k redu s pripomoč obravnava pri sodišču.

Župan dr. Perič zavrača dr. Ravniharja, da ga je dr. Zerjav sprejel kot zasebnika, ker je celo neko zadevo odklonil, češ, da ne spada v njegov resort. Tedaj je dr. Zerjav pridno uradoval sprejemajoč načelnike svojega ministrstva.

Dr. Stanovnik zanika, da je bilo vprašanje o resničnosti besed župana Periča naročeno. V imenu prebivalstva, ki ga je odposlalo v mestno zastopstvo, je hotel zvedeti, zakaj odreda vlada pomoč sedanjemu občinskemu svetu. Dr. Zerjav je odkritostno izpovedal, kako on pojmuje ministrstvo v jugoslovanski državi. Pač pa je obrana dr. Ravniharja bila naročena, kajti v svoji notranjini je gotovo tudi g. dr. Ravnihar prepričan, da je župan govoril resnico. Protestira proti temu, da so ministri eksponenti strank, ne pa vrhovni državni uradniki, ki morajo nepristransko podpirati potrebe vsega prebivalstva. Pri prihodnjih volitvah pa bo meščanstvo temeljito obračunalo s koruptivno JDS.

Dr. Puc se zdi afera priskutna. Zlasti ne vidi nobenega nečestnega dejanja. Zerjav je po njegovem mnenju zavrnil kolonizacijo, dasi je za občino ravno v poslednjem času storil, kakor je v izjavi sam

naševal, obilo dobrega. Besede ministra pa so bile povsem na mestu, ker so se obračale do strank, ki so proti državi. Župan odzvame govorniku besedo, zopet nastane bučen vihar, ki se poleže, ko vstane dr. Triller, pomiri obč. zbornico z jedkim ovinkom starina:

Besede dr. Stanovnika so bile namerjane bolj skozi okno. Govorniki pa se niso doteknili bistva stvari. Uvideva, da se je zdelo SLS potrebno zlasti dr. Zerjave. Pravi pa, da bi se v bodeče moralo porabiti načelo prejšnjega obč. sveta, ki je pri intervencijah sestavljal zastopnike vseh strank, kajti le na ta način se bo moglo delovati v korist gospodarskega položaja ljubljanskega mesta. Tudi obč. sv. Kocmur kraja ministra dr. Zerjave, ki se ne more opravičiti z boleznijo, ko je vendar z vno uradoval in ki je prisegel kralju na ustavo, da bo nepristransko izvrševal zakone.

Imenom NSS kluba je obč. svetovalec Ivan Tavčer izjavil: Narodno-socialistični klub odobruje postopanje g. župana. Razumljivo je, da je tudi v naših vrstah nastalo veliko ogorčenje, da je pravica odvisna od politične pripadnosti. To tembol, ker se je šlo za gospodarski interes celokupnega ljubljanskega prebivalstva. Naj bo stvar taka ali taka, brez vsega laiko izjavljam, da se JDS nikdar ne bo posrečilo, da bi se ogromno večino ljubljanskega prebivalstva z izstradalnimi metodami prisililo, poklekati pred JDS. Svoje državljanske svobodščine homo znali tudi proti slučajno vladajoči JDS odločno in uspešno braniti.

Imenom svoje stranke moram končno najodločneje ugovarjati demokratskim klevetam, da se zbira v NSS protidržavni elementi. Najmanj pa je dopusten odtsek s strani Jugoslov. dem. stranke, ki s svo-

jim brezglavnim centralizmom zavira državno konsolidacijo in s tem uganja politiko proti državnim interesom. V najtežjih časih so ravno narodni socialisti dokazali, kaj je državotvornost, dočim je večina »državotvornih« demokratov ostajala v varnih in udobnih zavetjih, gledajoč, kako se drugi izpostavljajo v službi za državo.

S tem je bila debata o famoznem dr. Zerjavu zaključena.

Obč. svet enoglasno za ljublj. univerzo. Dr. Stanovnik prečita in utemeljuje resolucijo glede ljubljanske univerze, ki je zopet v nevarnosti ukinitve in remeslitve. Izjava se glasi:

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljana pozivlje vlado, da opusti svojo namero, okrniti ljubljansko univerzo, ker bi slovenski narod smatral ukinitve medicinske fakultete na ljubljanski univerzi za nečuvno krivico ki se hoče pridaževati s tem ne samo slovenskim medicincem, ampak vsemu slovenskemu ljudstvu. Univerza z vsemi fakultetami je neobhodna življenska potreba slov. naroda. Skozi desetletja se je naš narod boril za svoj najvišji kulturni zavod. Ker so mu ga po krivici odrekli tuji v bivši državi, zato je uverjen, da mu ga za sedaj lastni bratje v lastni državi ne bodo okrnili. Z univerzo je neločljivo zvezana tudi usoda našega prestolnega mesta kot kulturnega središča Slovenije. Zato občinski svet ljubljanski z vso odločnostjo protestira proti nameravi opustiti, odnosno prenesti medicinsko fakulteto in pozivlje vlado, da našemu narodu ne krati pravic.

Za izjavo so glasovali dem. obč. svetovalec soglasno z ostalo zbornico z veseliem, kakor se je izjavil gov. dr. Pestotnik. Nato preide občinski svet na objavljeni dnevni red. Poročilo objavimo jutri.

V stvarno pojasnilo.

Pod zgorajšnjim naslovom odgovarja v »Slovenec« dekan ljubljanske medicinske fakultete dr. Alfred Šerko na »Jutrov« napad v daljšem članku, katerega vsled značilnosti za »Jutrove« metode napadanja ponatiskujemo v celoti. Članek glasi:

»K izvajanjem »Jutra« z dne 28. t. m. v zadevi protesta akademske mladine proti nameravanemu ukinitju medicinske fakultete v Ljubljani pripominjam sledeče:

S tem, da sem se kot član medicinske fakultete udeležil v petek dne 24. marca protestnega shoda na univerzi, se nisem identificiral z onimi temnimi elementi, ki neprestano rujejo na naši univerzi, tudi se nisem pridružil političnim intrigam, ki jih skušajo kovati razni politični koristolovci, pač pa sem izrazil le svojo iskreno solidarnost z akademsko mladino, s katero me vežejo kot univerzitetnega profesorja najmožje vezi akademične skupnosti. Shoda se torej nisem udeležil ne kot detektiv in ne kot denuncijant, zato tudi nisem čutil potrebe se vmešavati na policijski način v debato dijaštva, proizvedeno v obrambo ljubljanske univerze.

Protestiram proti insinuiranju, da so pokazali razni govorniki - dijak na shodu, da jim ni za stvar, temveč za dosego gotovih političnih in partizanskih ciljev, kajti vsi govorniki brez izjeme in brez ozira na njih politično pripadnost so se zavzeli za isto odločnostjo in iskrenostjo za medicinsko fakulteto in resolucija je bila sprejeta soglasno. Vseskozi neresnična je tudi trditev »Jutra« z dne 25. t. m., da je dijaštvo psovalo na vladno in njene zastopnike. Kritika, in naj bo še tako temperamentalna, še daleko ni istovetna s psovanjem. Toliko v obrambo poštevnega dijaštva.

Resnici na ljubo pa konstatiram sledeče: »Dolgotrajna posvetovanja naših prvih učenjakov o organizaciji naših visokih šol«, katerim posvetovanjem sva imela čast prisostvovati kot redna univerzitetna profesorja tudi moj kolega dr. Plečnik in jaz na sejah v Beogradu in Zagrebu, so imela za uspeh soglasen sklep, da naj obstoja ljubljanska univerza iz 5 popolnih fakultet, torej tudi iz popolne medicinske fakultete.

Članov prosvetnega sveta v Beogradu, ki sklepa in odločuje brez vednosti sodelovanja ljubljanske univerze o njeni usodi, ne poznam, zato tudi ne morem izreči sodbe o njih učenjastvu ali njih kompetenci odločevati o naših kulturnih vprašanjih.

Kar se pa tiče mojih izjavanj glede kvalitete ljubljanskih medicinskih institutov kot učnih zavodov, sem mnenja, da sem kot dekan fakultete in predsednik rigoroznih izpitov najbolj kompetenten soditi o učnih uspehih na naši fakulteti. Na podlagi svojih tozadevnih izkušenj ponavljam na nevarnost, da se le enkrat osmešim pred gospodi, ki bičajo v meni le političnega intriga in posebno temen element, da zna medicince v Ljubljani koncem IV. semestra več anatomije in fiziologije, kemije in biologije nego dijak dunajske fakultete. Nikdar se pa nisem dotaknil visoke kvalitete dunajskih institutov kot stvarstvenih zavodov, pripomnil sem pa, da imajo ti zavodi pomen le za abjektiviranega medicince.

Ljubljana, dne 28. marca 1922.

Dr. Alfr. Šerko.

Muslimani.

I.

Spor v muslimanskem klubu.

Važen političen dogodek zadnjih dni je razkol muslimanskega parlamentarnega kluba ob načelnem vprašanju ali centralizem ali avtonomija. Dve struji si stojita nasproti v jugoslovanski muslimanski organizaciji. Na eni strani struja Karamehmedoviča, kateri je oportunistem politično načelo, na drugi strani struja dr. Spahe, ki zapuša oportunistem. Spaho ima na svoji strani 10 poslancev, Karamehmedovič 8, nevarni so še trije.

Spor, ki je nastal v muslimanskem klubu, je tako globok, da sta podala ostavko oba muslimanska ministra, ki pa je g. Pašić ni sprejel.

Spor, ki je izbruhnil te dni v muslimancev iz kluba in se pridružil hrvatsko-muslimanski organizaciji se že vleče precej časa. Že poleti lanskega leta je izstopil eden izmed muslimanskih poslancev iz kluba in se pridružil hrvatskemu bloku. Mlajša struja v stranki se nagiblje k hrvatskemu bloku in izdaja tudi svoj list. Že pred zadnjim strankinim zborom je vodila mlajša struja ostro borbo proti parlamentarni politiki, zlasti proti centralizmu. Vendar je prišlo končno do sporazuma. Toda predsednik stranke je postal eksponent mlade struje in opozicije dr. Spaho in iz stranke glasila »Pravda« se je moral umakniti centralistično orijentirani Sakiba Korkut.

Vendar s tem kriza ni bila odpravljena. Od časa do časa je butnila na dan, ali vedno se je še posrečilo voditeljem pomiriti duhove, izbrabljajo oportunistično nagubeno v muslimanski politiki. S tako silo in tako očitno, kakor zadnje dni, pa se kriza dosedaj še ni pokazala. Čisto javno na parlamentarni tribuni in ne več v klubovih lokalitah sta si stopili nasproti obe struji, vsaka s svojo izjavo ter tako očitno dokumentirali spor in si vrgli rokavico. Ali pomeni zadnji nastop v parlamentu končni prelom? Morda? Gotovo to še vedno ni. Pri presojanju muslimanske politike mora biti človek skrajno previden, ker muslimansko politiko ne vidi jo načela, marveč skrajna oportuniteta. Zadnja poročila pravijo, da ostaneta obe struji še v enotnem klubu in da bo v sporu in nadaljni taktiki odločal predsednik in vodja opozicije dr. Spaho.

Zanimiva je vsebina izjave, ki jo je podal zastopnik opozicije v parlamentu. Muslimani so prišli v konstituanto z avtonomistično orijentacijo in so stali na stališču, da ostane Bosna in Hercegovina enotna in nedeljena. Muslimani so pristali na centralistično ustavo, ker so bili deloma optimisti in so verovali zagovornikom centralizma, da bo po sprejetju ustave bolje, deloma pa se jim je zahtelo vladnih jasil. Njihovo stremenje je šlo pred vsem za tem, da se državi postavi zakonita podlaga, ker Muslimani so stali že dve leti izven zakona. Upali so, da napravi ustava konec temu nezgodnemu stanju. Izkušnje so izkazale, da so se motili. Razmere so sedaj še mnogo slabše, gospodarsko stanje je naravnost obupno, sporazum med vsemi tremi plemeni se ni dosegel. Za centralistično ustavo se je skrivalo velikosrbsko imperijalistično stremenje. Treba doseči sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in likvidirati centralizem. Bodoči tedni bodo pokazali, kako se bo razvijal spor v muslimanski organizaciji. Mislimo, da se bo razvijal čisto mirno, odgovarjajoč muslimanski mentaliteti.

Politične vesti.

✕ »Če to ni korupcija!« Pod tem naslovom odgovarja včerajšnji »Slovenec« na »Jutrov« zagovor dr. Žerjave, ki je, kakor znano, zahteval, da se državna podpora za prehrano pasivnih krajev, namenjena za Slovenijo, razdeli samo med demokratske in socialnodemokratske oraginzacije. Med drugimi pravi »Slovenec«: »Značilno za »Jutro« in demokratske metode je, da izkušajo odvrti pozornost od neljubih jim afer z napadi na tretje, ki nimajo z zadevo popolnoma nobene zveze. Dr. Kukovec in minister Pucelj imata torej veliko »zaupanje« v »Ekonoma«! Kdo bi ga ne imel! Saj je dobil ravnokar od poljedelskega ministrstva na razpolago 25 vagonov galice po 16 kron, ki jo prodaja svojim političnim pristašem po 22 kron, nepristajam pa po 28 kron, tako da bo zaslužil od samih svojih pristašev milijon in pol kron. Ako mu daste sedaj še kredita za prehrano Slovenije, bo Vaše zaupanje lahko še veliko večje. Kakšno pa bo zaupanje davkoplačevalcev, na katerih račun bo šla cela stvar, ki seveda drugo vprašanje. Naša dolžnost bo, da posvetimo z bengalično lučjo v vso to temo korupcije, ki se uvaža v naše narodno gospodarstvo, in se ne bomo dali odvrtniti od nikakega zavijanja »Jutra«, ki je prevzel žalostno nalogo pri nas, da še zagovarja take stvari, in jih skuša zakriti z napadi na zavode, ki imajo največ zasluge, da uživamo Slovenci toliko dobrega glasa v gospodarskem življenju, kolikor ga imamo.«

✕ Za »narodne socialce« se boje! Gospodje okoli »Jutra« so zadnji čas v silnih skrbah, da bi se »narodnim socialcem« ne pripetila kakšna nesreča, da bi jih na primer ne požrl klerikalni zmaj. Tako jim je izstop »Zveze jugoslov. železničarjev« iz železničarske koalicije dal povod za globoko premišljevanje, katerega zaključek je, da s klerikalci ni dobro češeni zobati ter da so »narodnim socialcem« in socialdemokratom ostale le peške. Odkod ta nenadna skrb za narodne socialiste? Ali so gospodje prišli že res do tolike uvidenosti, da so spoznali, da jim za lastne vrste ni potrebno več skrbeti, ker jih več ni? Potem seveda gratuliramo, toda mislimo, da bodo narodni socialisti vkljub temu odklonili tutorstvo generalov, ki so izgubili svojo lastno armado in da se bodo klerikalnega zmaja znali že sami obraniti in z njim po svoje obračunati. Sicer pa, saj narodni socialisti gospodom demokratom niso bili vedno tako pri srcu!

✕ Uradniški 1. april. Kakor znano bi se morale nove uradniške draginske doklade za april, januar in polovico februarja izplačati po določilih zakona o dvanaestih 1. aprila. Polno je bilo demokratsko časopisje samohvale in junaškega trkanja na prsa. Prvi april pa je dan, na katerega se navadno koza ima za norca. In tudi naš dični Kumanudi se ni mogel odtegniti čaru tega dneva in pošteno je pognel nju - uradništvo. Brzojavno je ukinil izplačilo draginskih doklad. Finančni delegat za Slovenijo dr. Šavnik, ki slovi kot eden najboljših finančnih uradnikov, pa je že do 27. t. m. ukrenil vse potrebno za izplačilo draginskih doklad in je o tem takoj brzojavil fin. ministru ter povdarjal, da do 1. aprila nikakor ne more spremeniti svojih ukrepov, ker bi nastala v upravi zmeda in bi uradniki niti svojih plač ne dobili. Ta nastop dr. Šavnika pa je hudo razburil Kumanudija in demokrate. Disciplinarno kazni zahtevalo za dr. Šavnika, menda zato, ker bi se tudi v Ljubljani moralo ura-

dovati po beograjskem receptu; ima vremena.

✕ Radič se izroči sodišču. Imunitetni odbor je v sredo sklenil, da se zahtevi ministra pravde ugoditi ter Radiču izroči sodišču.

✕ Ljening je zdrav. Dunajsko zastopstvo sovjetske Rusije izjavlja, da so vse vesti o Ljeningovi smrti oziroma boleznih izmišljene. Ljeningovo zdravstveno stanje je povsem zadovoljivo. Ravnokar poročajo tudi vesti, ki so dosele iz Moskve v Berlin, ki povedo, da je Ljening 27. t. m. otvoril IX. vseruski kongres komunistične stranke z dvurnim govorom. Pri volitvah v strankino predsedstvo je bil izvoljen tudi Ljening in med drugimi tudi Trocki, Zinovjev in Kamenjev.

✕ Sklenjen pakt. Detektiv od »Sl. Naroda« je pod hipnotičnim vplivom bližajočih se volitev zašel v neko ljubljansko oštarijo, kjer je videl žuliti »firkeljke« pristaše različnih strank. V meglenem stanju je mislil, da sedi v ljubljanski obč. zbornici in tako danes »Slov. Naroda« pripoveduje urbi et orbi, da so zastopniki večine v »občinskem svetu ljubljanskem« te dni sklenili in podpisali med seboj silno tajen pakt za bodoče volitve, po katerem bo premoč klerikalcev zagotovljeno. »Najslabša pozicija v zvezi, da je bila priznana in odkazana Kocmurju in socialnim demokratom, ker zastopajo narodni socialci mnenje, da bodo pri bodočih volitvah Kocmurjevci razpolagali z najmanjšim številom glasov. To svoje mišljenje utemeljuje s tem, da bodo komunisti šli kot en mož z narodnimi socialci.« Nadalje ve »Naroda« poročati, da zatrjujejo klerikalci z največjim povdankom, da je postalo v zadnjem času razmerje med njimi in Juvanovo strujo tako intimno, da se lahko že upravičeno govori o eni enotni stranki, češ, da soglašajo pod Juvanovo komando stoječi narodni socialci s klerikalci v vseh podrobnostih, tako glede taktike, kakor tudi vseh političnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih. »Sl. Naroda« naj nam le verjame, da smo o paktih, strujah in takih čudnih rečeh nekoliko bolj poučeni in da ga njegov detektiv ne bo nikdar tako dobro obvestil kot mi. In mi pravimo: Pakt ne obstoja in v narodno socialistični stranki ni struj. V ostalem pa nismo »Narodovih« vrtic, katerih tendenca je tako jasno prozorna ponatisnili v svrhu polemike, temveč samo, da pred javnost približamo »Narodovo« oštarijsko politiko, ki je tako bedasta, da ne bomo nanjo nadalje odgovarjali.

✕ Karl Habsburg nevarno obolel. Iz Funchala je dospela na Dunaj vest, da se je bolezen razkralja Karla, ki je obolel na španski influenci tako poslabšala, da ni izključena katastrofa. Karla so že prevideli. Na Zitino prošnjo odpotuje na Madeiro bviši Karlov osební zdravnik, vladni svetnik dr. Delu. Tudi londonski listi poročajo, da je Karlovo stanje skrajno nevarno.

✕ Češki minister za prosveto odstopi? Kakor doznava »Česke Slovo«, namerava minister za prosveto Šrobar (slovaška ljudska stranka) te dni odstopiti. Za njegovega naslednika se imenuje poslanec Hodža.

✕ Nemčija proti pretiranim reparacijskim zahtevam. Državni zbor je v sredo nadaljeval razpravo o vladni izjavi. Minister za zunanje stvari dr. Rathenau je med drugim izjavil: Končna odločitev reparacijske komisije je ves svet razočarala. Poincarejeva politika je imela povsod uspeh. Najmočnejšo silo na svetu, Francijo, je strah pred napadom Nemčije, ki je tako po-

polnoma razorožena, da ne more vzdrževati miru v lastni državi. Vedno bolj se ugotavlja, da je vedno slabše stanje naše valute pripisati neprestanemu tiskanju bankovcev. Pozivljamo vsakega poznavalca gospodarstva, naj mi pove pot, kako naj država s pasivno plačilno bilanco mora trajno plačevati v zlatu brez tujega posojila, pri tem pa naj ostane njeno gospodarstvo nedotaknjeno. Nadalnja zmeta v naziranjih inozemstva tiči v vprašanju naših davčnih bremen. Tretja zmeta je, da nam vedno zatrujejo, da je naše gospodarstvo polno zaposleno in da nimamo brezposelnih. Odgovor na to sem podal Cannesu in ponavljam: Do sedaj smo plačali nad poldrugo milijardo zlatih mark vojne odškodnine. To odgovarja delu, ki ga vrši en milijon nemških delavcev na leto. Še nevarnejše so zmeta na političnem polju, od katerih hočem navedeti samo dve: Nemčija ni plačala in ne plačati in Nemčija ni razorožila in ne mara razorožiti. Približna cenitev poda neizpodbitno sliko o celotni ysoti, ki jo je Nemčija doslej plačala. Naše dajatve znašajo od prevrata sem do danes 45,7 milijard zlatih mark. K tej vsoti pride še izguba Zapadne Prusije in Gornje Slezijske, vsled česar znašajo naše dajatve nad 100 milijard zlatih mark. Nemčija je dala take dajatve, kakor doslej noben narod v zgodovini. V torek že pa je podal na seji nemškega parlamenta državni kancler dr. Wirth izjavo o stališču nemške vlade glede zahtev reparacijske komisije po uvedbi novih davkov v Nemčiji in po medzavezniški kontroli nemških financ, v kateri je pred polnoštevilno zbornico odbil zahteve reparacijske komisije s motivacijo, da bi njihovo izpolnjenje popolnoma ruinirovalo nemško valuto in nemško industrijo. Wirth je zaključil svoj govor z izjavo, da ima nemška vlada za seboj ves nemški narod.

Casopisni glasovi.

»Slovenec« piše na uvodnem mestu o monarhističnem gibanju ter pravi, da so nesoglasja med Anglijo in Francijo, ki so se vsled militarizma Francije porodila na razorožitveni konferenci v Washingtonu narasla na konferenci v Cannesu do odkritega nasprotstva. Vsled tega je padel Briand, kateremu so Francozi silno zamerili, da se je glede vprašanja nemške vojne odškodnine in glede priznanja ruske sovjetske države preveč približal angleškemu stališču. Poincare je začel ljut boji proti Lloyd Georgu in to ne samo doma na Francoskem, temveč tudi v Angliji. Toda Lloyd George je spretno odbil napad in stoji za njim danes pretežno večina angleškega naroda. Nemci ta spor pazno zasledujejo, ker gotovo še vedno mislijo na revanžo, do katere jim lahko pomore samo militarističen monarh. Zato naj bo bodoči predsednik nemške republike slavnostno moč, ki bi se takoj umaknil Hohenzollernjem. Ravnokar se pa tudi gibljejo ruski monarhisti, ki imajo svoje organizacije po vseh evropskih državah. Ni dvoma, da stoji vsa gibanja za obnovo monarhije v Nemčiji in Rusiji med seboj v najtesnejši zvezi in da računajo vsi na angleško-francosko neslogo, ki bi omogočila novo politično orijentacijo, eventualno tudi novo vojno, katere posledice bi brezdvomno čutili tudi mi.

»Napreje« prinaša na uvodnem mestu proglaš stavkajočega delavstva pri trvdki A. Westen iz katerega posnemanje sledeče: Westen vedno rastoče draginje je bilo delavstvo prisiljeno zahtevati zvišanje mezd. Na to zahtevo pa je podjetje odgovorilo tako ponižujoče, da se je delavstvo obrnilo na pokr. upravo, da razpiše tozadevno razpravo ter prisili podjetnika, da se teh pogajanj udeleži. Ko je dobil podjetnik tozadevni dopis v roke, je v svrhu povzročitve stavke odpustil delavske zaupnike brez vsakega vzroka. Delavstvo se je še enkrat obrnilo na podjetje z zahtevom, da se po krivici odpuščene zaupnike sprejme zopet na delo ter delavstvu zviša plače. Podjetje pa je odgovorilo, da bo zvišalo plačo le onim delavcem, katerim bo to samo hotelo. Delavci izjavljajo, da ne bodo rabili nasilja in da upajo, da so srca vseh tistih poštenjakov, ki trpe za svoj kruh na njihovi strani.

Nakit iz ponarejenih briljantov.

(Dajle.)

»A kje je knjiga?« je vprašal detektiv kakor tjavendan.

»Zaklenil sem jo v svojo pisalno mizo.«

»Izvrstno. Kaj se je zgodilo nadalje?«

»Dva dni potem sem imel rano zjutraj v Perlitu majhno pot: treba je bilo prijaviti županstvu napravo strelovođa, ki ga hočem postaviti na svojo hišo. Grem in se vrnem naglo, čez pičle pol ure. Mali Puk, psiček moje žene, je bil z menoj. Baš ko zavijem v našo ulico, se mahoma začudim vedenju živalice; začela je lajati na vso moč in divjati, kakor drugače sploh nima navade, nazadnje pa je stekla naprej kakor obsedena. Jaz sledim psičku z očmi, in zdajci vidim, kaj je povod njegovega razburjenja: pred mrežnimi vrati moje hiše stoji krošnjar.

To se ve, da sem pospešil korake. Pes se zakadi kakor besen v tujca, ki se boječe umakne nekaj korakov. Zival čuti do tega človeka prav tisto skrivnostno nezaupanje kakor jaz sam... Nu, baš se bližam hiši, ko vidim, kako prihiči žena v naglici po vrtni stezi. Še korak, pa sem na licu mesta.

Krošnjar izvleče majhen bel ovij in pravi smehljaje moji ženi: »Nocoj nisem prišel prodajat, gospa; zato pa bi vam rad nekaj podaril.« Osuplo ga premerim od glave do nog. On pa vzame iz ovoja dva podolga lista. »Evo vam dveh vstopnic za Kino-Palast«, veli, kakor bi se mudilo. »Veljavni sta le za drevi. Izvolite, gospa...« To reši pred vstopnici moji ženi, ki ju obotavljaje vzame. »In - prosim vas, pojdite tja!« Ves začuden nad nenavadnim poudarkom, s katerim je rekel te besede, pogledam ženo, ki strmi na vstopnici, kakor bi bila z duhom bogve kje. »Ali hočeš, da se popeljeva?« izpregovorim. Odkrito ti povem, da me prav nič ne miče. To reši še hočem obrniti h krošnjarju. V svoje iznenadenje vidim šele zdaj, da je izginil.

Molče gledam po ulici. Čez nekaj časa se okrenem k ženi ter pravim:

»Daj! in iztegnem roko po listki.«

Toda sunkoma umakne Fanny svojo desnico. Ne privoščim mi videti njene vsebine. In s tako odločnim... ne... tako sovražnim glasom, kakor ga še nisem slišal iz njenih ust, mi reče:

»V kino se peljem, pa naj bo tebi prav ali ne. Ako me ti ne spremlja,

pojdem sama.« To reši mi obrne hrbet in odide s čudno težkimi koraki v hišo.

Kaj sem hotel? Še nikoli je nisem pustil same z doma. Zato sem se preoblekel, rad ali nerad, in sem jo spremljal v kino.

Ostalo, Mr. Jenkins, vam je znano. Prvo, kar sva videla, je bil šaljiv otroški film. Sledila je »Mumija«, velika drama. Nato je prišel tedenški pregled... in tedaj... sredi neke slike... priznati moram, da sploh ne pominim več, kaj se je godilo na platnu, ko je moja žena zdajci zavpila kakor vnahtuši grozi ter planila s sedeža in trepetaje pokazala z roko na sliko, ki je trepetala pred najinimi očmi...

»Bil je film »Sven Hedin v Berlinu«,« je mirno pripomnil Joe Jenkins.

Voz je počasi drdral po nočni cesti ki se je izrubičala v brezkonnem enoličju tja med zadnje razraske temnih borovih lesov. Joe Jenkins je zrl molče v to gluho noč.

»Ali se vam zdi mogoče,« je povzel po dolgem premolku, »da bi bila vaša žena poznala katero izmed oseb na Sven-Hedinovem filmu?«

Rezbar se je nasmehnil in zmajal z glavo. »To je izključeno, Mr. Jenkins.«

»Hm... Prošlost vaše žene vam je tedaj natanko znana?«

»Povsem natanko. Bila je spletna v nekaterih imenitnih hišah. Njena izpričevala so uprav zgledna; povsod so bili jako zadovoljni z njo.«

»In v njenih listinah ni vrzeli?«

»Nikake! Vsa štiri leta ni bila niti en dan brez službe.«

Jenkins je pogledal na uro. »Zdi se, da nama prihaja naproti avtomobil. Ako je prost... bi mogel dospeti še o pravem času...« Kliknil je šoferju; avto je brne obstal vstric z izvoščkom. Detektiv je dal razbarju posetnico. »Evo vam mojega naslova - ako bi se zgodilo kaj novega... Prepričan sem, da bo kmalu kaj... V takem slučaju mi telefonirajte v hotel.«

»Vsekako, Mr. Jenkins... Škoda je, da ne utegneta ž menoj...«

Toda avto se je že premaknil. »Kam?« je ustrezljivo vprašal šofer, ves vesel, da je našel v tem od ljudnem kraju pasažirja.

Detektiv se je ozrl po širni pokrajini. Tam spredaj, na iztoku, je preprežala obzorje ognjenordecasta proga: nočni Berlin, ki je metkal svoje nepokojne odseve tja gori do oblakov neba! Jenkins je za hipce prislutnil k enakomernemu drdranju

oddaljujočega se izvoščka, nato pa je velel tiho:

»V. Kino - Palast!«

Telefon na svetlem zastornem pisalniku je pozvonil. Mr. Jenkins, ki se je pravkar vrnil od prvega zajtrka v svojo sobo, je prijel za slušalo. Razburjen moški glas ga je nagovoril hlastno in zasoplo:

»Jaz sem, Mr. Jenkins... Michaelis... Nekaj neverjetnega se je zgodilo... prosim vas, ostanite doma... takoj pridem k vam...«

Jenkins je pogledal na uro: pol desetih. »Kdaj morete biti v hotelu, gospod Michaelis?«

»Čez dobro uro.«

»Well. Pričakujem vas.« Detektiv je vzel s kaminovega okrajka svojo kratko pipico in jo vseže zapalil; nato je krenil počasi po stopnicah in zvil v spodnje prostore, kjer je bila čitalnica. Na ogromnih mizah, prevlečenih z zelenim suknom, so ležali časopisi v vseh jezikih. Jenkins je sedel udobno v globok in mehak blazinjak ter se zalobil v »Chicago Daily News«.

(Dajle prihi.)

Dnevne vesti.

Jutro, brani v svojem vnošniku generala Žečeviča, ki je povzročil smrt in obolenje več stoletnikov vsled poklica rekrutov, ko zanje ni bilo še ničesar prijavljenega. Pravi sicer, da je bil Žečevič slab minister, toda vlada je moško prevzela odgovornost za njegovo dejanje. Očitno pa, da se ni pobrigal, da bi bili krivci že davno kaznovani in da bi bila država storila napravljenim žrtvam odškodnino. Žrtve lahkomišelnosti in nemarnosti svoje dolžnosti ter skušala vsaj v materijelnem oziru popraviti škodo, pa ga ne more nič oprustiti.

Novi Časi pravi, da so razmere v naši državi postale take, da sklicujejo proti dragini in neredu v državi protestne shode, da pridobiti krogi, obrtniki in trgovci. V znak protesta bodo vsi ljubljanski pridobitni krogi v ponedeljek 3. aprila zaprli svoje lokale. Ta protest je sicer oster, toda Beograd ima kosmata ušesa in zato tudi to ne bo zaleglo ničesar. Edino pravi in uspešen protest je, da se tudi pridobitni krogi pri prihodnjih volitvah izrečejo proti sedaj vladajočim strankam, ki nepošajajo državo.

Gospodarstvo.

Zdekarjeve tvornice za izdelovanje porcelana na Češkem. Češka eksportna banka in kreditni zavod v Pragi pripravljata skupaj s sedanjimi lastniki znanih Zdekarjevih tvornic za porcelan v Stari Roli pri Karlovih Varih novo delniško družbo, ki bo preobnavla Zdekarjevo tvornico v novo moderno velepodjetje, imenovano Starorolske tvornice za porcelan, delniška družba v Karlovih Varih. Delniški kapital znaša 15 milijonov č. K.

Zastoj steklarske industrije na Češkem. Ker je državna konferenca steklarjev odklonila zopet jutri povzeti delo pod novimi pogoji, ki so jih določili delodajalci, je zveza delodajalcev v steklarski industriji sklenila, da se imajo v steklarnah ugasniti vse peči za steklo.

Zagrebački velesajam. Ovihi se dana zapolnijo razdeljevanjem izloženih mesta medju priljubljene tvrtke za prolejni sajam uzoraka. Budući, da je broj priljava do sada nadmašio svako očekivanje, te su se neke skupine gotovo do zadnjega poduzeća prijavile, bila je uprava Zagrebačkog Zbora primkana, da uzme u izgled izgradnju stalnih paviljona. Isprvice se računalo, da velika industrijska palača dostajati, da se u nju smjesti bar glavni dio domaćih proizvodnje. Medjutim, odaziv je bio velik, da će se tek po prilici jedna trećina u glavnu zgradu moći smjestiti, dok će ostale skupine izložiti u paviljonima oko glavne zgrade. Svaka tvrtka, koja se prijavila dobiti će izravne riješenje od uprave Zagrebačkog Zbora. Propagandistični dio Zbora već je započeo razaslanjem glavnoga plakata, koji će biti afiširan po svim većim mjestima u zemlji i inozemstvu.

Carinske pogodnosti zagrebačkom velesajmu. Ministar financija odobrio je odluku Carinskog savjeta, da se na zagrebački sajam u pogledu uvoza stranih uzoraka, dadu iste polakšice, kakvo što je to bilo za sajam u Ljubljani. Te se polakšice sastoje u slijedećem: 1. Pri privremenom uvozu predmeta određenih za izložbu ne naplaćuje se propisne uvozne daće, već će se obezbijediti garantnim pismom, koje će Zagrebački Zbor položiti. 2. Nadležna carinarnica smatra ove pošiljke kao hitne i odmah vrši uvozne uslovne ekspedicije. 3. Garantna se pisma povraćaju u roku od 6 mjeseci na temelju čl. 5. točke 5 zakona o općoj carinskoj tarifi, bez naročite dozvole Generalne direkcije carina. Za predmete, koji se ne izvezu u određenom roku od 6 mjeseci, ima se platiti propisana uvozna daća. 4. Izvoz se vrši po postojećim propisima za izvoz bez osiguranja valute, ako je izvršena propisana uslovna ekspedicija na povratku. 5. Zagrebački Zbor ima od svoje strane obaveznost uvoznika, da predmete određene za izložbu uvoze po mogućnosti za jedno u cijelim vagonima, kako bi se što brže mogle vršiti carinske ekspedicije. Što se tiče spomenutoga garantnoga pisma, uprava će Zagrebačkog Zbora, naravno, tražiti opeta od dotičnoga uvažavajući odgovarajuće pokriće za dotični iznos carine.

Gospodarska situacija češkoslovačke republike se izboljšuje. Izkaz Bančnega urada navaja kroženje bankovcev v znesku 10.155 mil. č. K. t. j. 233 mil. č. K. manj nego v prvem tednu meseca marca. Proti najvišji po zakonu pristupni meji je današnja cirkulacija bankovcev za 818 mil. manjša. Tako nizkega stanja kroženja bankovcev ni bilo že od leta 1920. — Davčna plačila od posestev izkazujejo od 8. do 15. marca naraščaj 30 mil. č. K., tako da znašajo vsa skupaj 1 milijardo 58 mil. č. K. Tudi zaloga deviz se je pomnožila (za 53 mil.) kakor tudi nakup dragih kovin (za 8 mil. č. K.).

Izjava.

Izjavljam, da ni s člankom »Slika k razmeram v okr. boln. blag.« v predčrtašnji »Jugoslaviji« g. dr. Demšar v nobeni neposredni, niti posredni zvezi. Objavljem je bil brez njegove vednosti. Isto velja za vse moje toževadne članke.

Dragotin Kosm.

— Cenj. občinstvu naznanja »Zvezna knjigarna« da je zgodovinski roman »Kraljevi vitez«, za katerega je v podlistku »Jugoslavije« vladalo silno zanimanje, izšel v dveh delih in se dobi v »Zvezni knjigarni« v Ljubljani, Marjin trg 8. Cena vsakemu delu broš. 15 Din. Vezani izvidi bodo kmalu tudi na razpolago.

— Danes prilagamo vsem našim cenj. naročnikom, ki se nimajo poravnane naročnine za marec in za april v svrhu obnove naročnine položnice, katere naj izvolijo takoj izpolniti in odposlati. Uverjeni smo, da bodo cenj. naročniki vkljub malenkostnemu povišku ostali zvesti listu, ki se odločno, stvarno in resno trudi za napredek in blaginjo naroda in države. — Na one pa, ki smo jim vsled neplačila morali list ustaviti, apeliramo, da store svoje moralno dolžnost in poravnajo svoje obveznosti do lista. — Prosimo, da se nam poravnava naročnina redno v naprej, ker moramo tudi mi vsa naročila povečini plačevati v naprej, osobito pa papir. Naše zveste čitatelje prosimo, da naš list pridno razširjajo in nam pridobivajo novih naročnikov, kakor so to delali z velikim uspehom tudi doslej.

— Finančna delegacija objavlja uradno: Na osnovi naknadno dosega pooblastila gospoda finančnega ministra se bodo izplačale v Sloveniji povišane druginske dnevnice 1. dne aprila s polnim prvotno naznanjen zneskom, t. j. za ves april in polovica difference za dobo od januarja do incl. marca t. l. ali za 45 dni. Protivna odredba od 29. t. m. je preklicana.

— Iz orožniških krogov dobivamo vsaki dan toliko bridkih, a resničnih pritožb, da pri najboljši volji ne moremo vseh pridobiti. Za naš list je le laskavo, da se ti trpini zaupno obračajo na nas, kakor je list sploh naklonjen vsem slojem, ki trpe krivice in zapostavljanja. V ostalih dnevnih ne čitamo takih pritožb, bodisi da jim trpini ne zaupajo, ali pa pritožb ne sprejemajo iz strahu pred grozovniki v Beogradu. K vsem tem utemeljenim kritikam pripomnimo na naslov merodajnim čimteljem: Za orožništvo se bo moralo nekaj temeljitega ukreniti, a to hitro, ako vam je sploh pri srcu obstoj in dobrobit države. Ali se res ne zavedate, kaj pomeni na tako važni točki, kot jo zastopa orožništvo, imeti fizično in duševno izstradanje in vsled tega do skrajnosti nezadovoljne elemente. Po toči zvoniti bo prepozno.

— Poslance vseh strank opozarjamo na sporodiski škandal, da je postal načelnik sekvestracijskega oddelka v Sloveniji neki Kosta Ristič, ki ga celjsko državno pravdnštvo preganja zaradi delikatnega zločina v Petrovcah. Ko je došla iz Beograda prva vest o tem imenovanju, smo jo smatrali za hudomušno zairakacijo, toda mož je res prišel v Ljubljano ter prevzel svoje posle. Vinteresa javne morale je, da vsi naši poslanci zahtevajo revizijo in razčiščenja mučne afera.

— Podaljšanje dojenjakih železnic. Odbor za zvezo železnic iz Kočevja in Crnomlja preko Severina z reško progo je dobil predkoncesijo.

— V Brežicah otvori lekarno kot drugo v mestu, g. Mihelič, sin pok. sodnika.

— V Dol. Lendavi je umrl nadučitelj g. Golob sinček Bogdanček. Sožalej.

— Madžarska stranka se je ustanovila zadnje nedeljo v Zomboru. Na zborovanje je prišlo tudi nekaj dobrovoljcev, ki so hoteli demonstrirati proti madžarski prepotenosti, a Madžari so jim klicali Eljen Magyarozsag! vsled česar je prišlo do spopadov. Značilno za Nemce je, da se v svojih časopisih postavljajo na stran Madžarov, ki so bili do naše osvoboditve, njihovi najhujši tlačitelji.

— Meščanska šola v Trzinu odpre v soboto dne 1. aprila ob 20. svoj gledališki oder »Vesna« s predstavo »Krojaček-junačka«. Igra se ponovi v nedeljo dne 2. aprila ob 16. Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov, ki jih je imela šola pri novozgrajenem odru. Prepeliča se hvalježno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi ravateljstvo.

— Zakonske zveze med Belgijo in Italijo. V Rim je prispela belgijska kraljeva dvojica s sinom in hčerko. Sprejem je bil izredno slovesen. Zatrjuje se, da se izvrši pri tej priliki dvojna zaroka, namreč med belgijskim prestolonaslednikom kraljevičem Leopoldom in najstarejšo hčerko italijanske kraljeve dvojice princino Jo. lando, dočim bi se italijanski prestolonaslednik kraljevič Umberto zaročil z mlado dosto kraljevo princino Marijo Jose. V vatikanskih krogih si obetajo od teh zvez zboljšanje odnosov s Kvirinalom, ker je belgijski dvor zelo veran ter sta kralj in kraljica obiskala tudi papeža.

— Izenačenje plač muslimanskih z ostalimi duhovniki. Na intervencijo muslimanskih ministrov se je odredila, da se muslimanski duhovniki in učitelji orijentalnih predmetov izenačijo z ostalimi duhovniki in učitelji v državi, kar se tiče njihovih prejemkov in pravic.

— Razne nesreče. Hči rudarja Olga Pernovšek iz Trbovelj je padla po stopnicah in dobila pri padcu občutne poškodbe po glavi. — Ko je Franja Žagar iz Iške vasi nabirala cvetice je prihitel k njej iz letni Tone Kramar in jo je nagajivost tako močno sunil, da je padla in si zlomila desno roko. — Janez Kunštič v Rogški Slatini je zlezal na drevo, da bi odžagal neko vejo. Ko je bila veja že napol odžagana, se je nenadoma odlomila in pritisnila Kunštiča s tako silo na drugo vejo, da je bil na mestu mrtve.

— Smrtna nesreča. V Platu pri Rogški Slatini je ubilo pri podiranju buke 32 letnega Janeza Kunštiča, ki se je šel pred kratkim vrniti iz ruskega vjetništva.

— Dunajski velesejem je končal jako nepovoljno. Vzrok je ta, ker je produkcija v Avstriji danes že za 50 odstotkov dražja, kakor v Nemčiji.

— Rusija preplavljena s papirnatim denarjem. Od 1. do 10. marca je ruska vlada izdala 14 milijard rubljev. Vsega skupaj krozi sedaj v Rusiji 90 milijonov rubljev.

— Tramvaj v Zagrebu stoji, ker uslužbenci štrajkajo zaradi dveh kontrolorjev, ki jih uprava noče odpustiti.

— Na gradu Konopište, ki je bil last bivšega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, se odpre prihodnji jesen poljedelska vrtnarska in sadjarska šola. H gradu spada 70 ha parka.

Ljubljana.

— Danes važna seja pripravljalnega odbora narodno socialistične omladine ob 4. popoldne. Dnevni red: pokrajinsko zborovanje v Celju in slučajnosti. — Pripr. odbor.

— Javno predavanje Zvonimira Bernota, glavnega urednika »Napreaja«: »O svetovnem nazoru«. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 31. marca 1922. Velika dvorana »Metastegna doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20. uri, konec najpozneje ob 22. uri. — Sedeži v 1. vrsti po 5 Din, v 2. do 10. vrsti po 2 Din, v zadnjih vrstah po 1 D. Stojnice 50 par.

— V Ljubljani manjka stavbišč, tako se izgovarjajo razni zavodi, katerih dolžnost bi bila zidati. Resnica pa je, da je v Ljubljani najmanj še dobra petina mestnega pomejja nezazidana. Pogledujo je Simon Gregoričevu ulico, razne podrtje ob koncu Gosposke ulice in Valvazorjevega trga, Mirje, Prule, svet proti Rožniku in Rožni dolini, pred glavnim kolodvorom, za Bežigradom. Seveda po 10 K se stavbišča ne dobe več. Z energično razlavitvijo in napovedanim davkom na nezazidana stavbišča bi se prisililo k odstopu tudi tiste lastnike stavbišč, ki drže svet v spekulativne svrhe. Svoječasno so si pridobili stavbišča po 10 K za m² ali še ceneje, danes pa ga niti za 300 K še nečajo prodati.

— Odbor ruskih beguncer v Ljubljani priredi v petek dne 31. marca 1922 ob pol 6. uri popoldne v veliki dvorani (zbornici) delnega dvorca javno predavanje v slovenskem jeziku v korist stradalajočim rojakom v domovini. Predava g. dr. N. Preobraženski, lektor na univerzi v Ljubljani o lakoti v Rusiji. Vstopnina poljubna. Dobrodo se izroči »America Relief Administration« v pomoč bednemu ruskemu narodu. Odbor ruskih beguncer prosi za sigurno udeležitev.

— Zupančičev večer. V soboto dne 1. aprila bo predaval v društvu »Soča« (hotel Lloyd) g. Ivo Peruzzi o nšem najboljšem, sedaj živem pesniku Zupančiču. Obenem se bodo recitirale nekatere njegove pesmi. Pevske točke bo za proizvajal nalašč za ta večer sestavljen kvartet najboljših pevcev. Začetek ob osmih in pol. Vstopnina prosta. Prijatelji in znanci dobrodošli.

— Protestni shod sklicuje v nedeljo, dne 2. aprila t. l. ob pol 10. uri dop. v »Mestnem domu« v Ljubljani. Splošna organizacija vojnih invalidov vdov in nsirot proti nameravanemu razpustu invalidskih domov in proti ukinitvju pokojninske likvidature ter važnih drugih vprašanj tičoč se vojnih žrtve. Udeležba je dolžnost za vsakega člana.

— Protestno zborovanje gospodarskih organizacij. Trgovska in obrtniška zbornica, Zveza industrijev, Zveza trgovskih gremijev in zadrug, ter pokrajinska zveza obrtn. zadrug sklicujejo na ponedeljek, dne 3. aprila 1922 ob pol 11. uri popoldan v Mestn. domu v Ljubljani prot. zborovanje vseh pridobitnih slojev. Na shodu se bo protestiralo proti neznanemu davčnim bremenom in težkotam, ki se povzročajo našim trgovini, industriji in obrti v zadnjem času v vedno rastoči meri. Po splepu delegatov iz cele Slovenije na predpovedovanju v nedeljo, dne 26. marca ostanejo v ponedeljek celi dan trgovine po celi Sloveniji zaprte v znak protesta proti krivičnim odmeri bremen in šikaniranju pridobitnih slojev. Trgovci, obrtniki in industrijski se pozivljajo, da se protestnega zborovanja zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

— Nehvalečnost je plačilo sveta... V tork zvečer je neki F. P. pogostil z jedjo in pijačo 7 visokošolcev. Za zahvalo so ga po pogostitvi na šentjakobskem mostu napadli. Napadeni F. P. pa ni karsidobi in je napad tako siljano odbil, da so, ko je prihitel na lice mesta stražnik, le trije se pete v zrak moli, vsi drugi nehvaležni napadalci so se pa že razkropili na vse vetrove.

— Razne tatvine. Dne 18. t. m. je bila na Pogačarjevem trgu v Ljubljani ukradena Mariji Ketkovšek listnica z vsebino 330 kron. — Dne 23. t. m. je bil mesarju Adolfu Žabjaku na Poljanski cesti ukraden iz dvorišča velik pes sive tigraste barve, vreden 1500 kron.

— Neznani utopilec. Dne 23. t. m. je učiteljca v Mostah videla plavati po strugi Gruberjevega kanala mrtvo truplo. Ker je bila voda kalna, ni mogla razločiti, jeli bilo truplo moškega ali ženskega spola.

— Tatvina ali izguba? Ko je trgovski potnik Jagodič Janko, stanjujoč na Gosposvetki cesti št. 10 dne 18. t. m. izstopil iz večernega osebnega vlaka, ki prihaja iz Zidanega mosta v Ljubljano, je zapazil, da mu manjka denarnica z 18.000 kronami. Izključeno ni, da bi bil Jagodič listnico izgubil.

— Tatvina obleke. Trgovcu Francu Derendi je neznan zmovil ukradel pet deških oblek v skupni vrednosti 3000 K.

— Nagla smrt. Včeraj jutraj je umrla nagle smrti stara oskrbnica javnega strnišča na Krekovem trgu. Zadelo jo je kap.

Maribor.

Kdo bo mariborski škof? V cerkvenih krogih se splošno zatrjuje, da bo naslednik pokojnemu Napotniku bivši tržaški škof dr. Karlin, ki je moral pobežati pred italijanskim nasilvom ter živi v škofskih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano.

Celje.

V mestnem gledališču celjskem se v tork 4. aprila ponavlja burka z godbo in petjem »On in njegova sestra«.

Muzejsko društvo v Celju je imelo v tork 26. marca svoj redni občni zbor, katerega je sporazumno s bivšim odborom sklical kurator društva g. profesor Fran Mravljak. Na zboru, ki je bil dobro obiskan, se je razpravljalo o bodočih nalogah društva, ki ne obstajajo samo v tem, da se ohrani, kar že obstoja, ampak, da se delo vodi tudi naprej in izpopolnjuje naš muzej. Splošno se je povdarjalo, da se muzej čimprej uredi in prenese v drugo poslopje, ker tam, kjer je sedaj, ne more dalje ostati vsled vojnih razmer. Prezidana je bila, namreč med vojno dvorana in zbirka potpisnega skupaj. Pri volitvah se je izvolil sledeči odbor: predsednik prof. Mravljak, podpredsednik gim. ravnatelj Jeršinovič, tajnik prof. Zontar, blagajnik Zorko, arhivar prof. Mastnak, odbornik Prekoršek in dr. Kalan; namestnika dr. Laznik in ravnatelj Bizjak, preglednika Gobec in Gruden.

Nogometna tekma med Ilirijo in SK Celje vprid Jug. Matice, katere je bila minulo nedeljo preložena, se pri lepem vremenu vrši v nedeljo, dne 2. aprila na glaziji v Celju.

Obrtno zadrugo sedlarjev, jermerjarjev in tapetarjev v Celju, nameravajo v kratkem ustanoviti.

Služkinja neke celjske rodbine se je v nedeljo zvečer vračala od Drešnje vasi proti Celju. Med potjo se ji je pridružil neka ženska ter ji iztrgala z rok torbico z denarjem in zbežala. Dekle je teklo za napadalco in ko jo je dohitelo, ji je po dolurvanju zopet iztrgalo torbico, ženska pa je zginila.

Toča je vsrdo okrog 4. ure popoldne padala okrog Celja. Vsekakor čudno vreme za pomladanski čas.

Celjsko godbeno društvo, katerega orkester se je po novem letu pod vodstvom kapelnika g. Huba organiziral in izvežbal, priredi v soboto 1. aprila ob pol 9 uri večer v veliki dvorani hotela »Union« v Celju svoj prvi koncert (pri pogrnjenih mizah). Spored vsebuje med drugim: Jones: The Gelsa. (Japonski potpouri). Offenbach: Lepa Helena. B. Smetana: Ouvertura k operi »Hubička«, kakor tudi dve orkestralni deli kapelnika g. Huba a) Razposajeni otroci (koncertni valček), in »Svatheno fantazijo«. Vstopnina: Sedež v dvorani in na galeriji po 8 D., stojšče na galeriji 4 D. Po koncertu prosta zabava in ples.

Stavkati so pričeli v sredo 29. marca delavci v tovarni posode Western v Gaberju. Delavstvo zahteva da Western sprejme na delo zopet vse delavce, katere je zadnje dni odpustil in 50 odstotkov povznanja plače brez razlike vsemu delavstvu. Ker Western teh zahtev delavstva ni sprejel, so priredili delavci shod, na katerem so sklenili stopiti v stavko.

Pogresnaga dečka našli. Pred kratkim smo poročali, da je 25. februarja neznanokan izginil 8letni Bruno Leskovšek, sin čevljarja na Ljubljanski cesti. Te dni so našli truplo na levem bregu Savinje med Rimskimi toplicami in Zidanim mostom. Kako je deček zašel v Savinjo, ni znano.

Sokolstvo.

Seja zletnega finančnega odseka J. S. S. se vrši v petek dne 31. t. m. točno ob 8. zvečer v Saveznih prostorih.

Finančni odsek društva za zgradbo Sokola I. vabi vladno vse brate in seestre, da prejele »Blok« in »Nabiralne pole« v teku 14 dni z nabiranimi zneski oddajo v društveni pisarni na trgu Tabor, št. 13.

Sokolsko društvo na Jesenicah ponovi v nedeljo dne 2. aprila točno ob 16. uri »Naraščajsko akademijo« v Sokolski telovadnici na Jesenicah. Izvajale se bodo vse vaje ki so obvezne za I. Jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani in telovadna skladba brata Pleničarja iz Litije. Na nastop opozarjamo vsa bližnja Sokolska društva z ozirom na ugodnost vlakov. Čisti dobiček je namenjen za zletni sklad.

Zadeva Adamič Casagrande.

V včeršnjem »Slovencu« objavlja dr. Anton Breclj nekaj podatkov o svojem svaku Casagrande, ki se je kakor znano pred nekaj dnevi ustrelil, kateri so v popolnem nasprotju z težkimi očitki, ki jih je izrekel napram pokojnemu Casagrandi g. Adamič. Iz objave povzemamo najvažnejše, ker hočemo, da naše občinstvo sliši tudi drugo plat zvana v zadevi, ki se bo po našem mnenju morala končno izkristalizirati pred sodiščem, kjer se bo dokazalo, ali je bil Casagrande res zločinec, kot ga je naslikal g. Adamič, ali ga je slednji obrekoval. Dr. Breclj pravi med drugim: Ko so Adamičeve obtožbe prišle v javnost, se je Casagrande nahajal na kupčijskih potovanjih v Srbiji. Jaz sem ga takoj o stvarih obvestil ter mu nasvetoval, da naj se na pristojnem mestu opere ali pa zapusti Jugoslavijo. Ko je prišel v Beograd in poznal za Adamičev napad je takoj telegrafiral okrajnemu glavarstvu v Kamniku, kjer je optiral za Jugoslavijo, da se v najkrajšem času oglasi pri omenjenem oblastvu. Dospel je iz Beograda v soboto 25. marca silno potr, češ da se mu je kot zavednemu Slovencu zgodila velika krivica z očitanim grozodejstvom, ki jih nikdar ni storil. Rekel je, da je bil kot vojaški poveljnik napram svojim podrejenim vedno dober ter posebno naklonjen Slovincem; tudi Adamiču je storil veliko uslugo. Zelo ga je težila misel, da bo kot napotjuce težko našel pravno varstvo proti uglednemu domačinu. Glede dogodkov na transportu Trst — Premisl, katere mu očita g. Adamič, je rekel, da se je med potjo mostovo obstoječe po večini iz tržaške sodrge uprlo ter navalljo z orožjem nanj, kot poveljnika. Upor je bil udušen s pomočjo orožnikov, pri čemur je bilo »bitih 9 mož, katerih pa nobeden ni bil Slovenec niti Slovan, temveč so bili vsi Italijani. Pred vojnim sodiščem je bil vsled tega dogodka na podlagi izjav in zapisnika, podpisaneza tudi od g. Adamiča oproščen, kar se bo lahko dokazalo tudi po spisih, ki se nahajajo v arhivih bivšega vojnega ministarstva. Casagrande se je oglašil pri okr. glavarstvu v Kamniku, kjer je podal izjavo, ki popolnoma nasprotuje obdolžitvam g. Adamiča in kjer izrečno pristavi, da si bo poiskal zadoščenja pred sodnijo. Ko se je v nedeljo 26. marca vrčal iz Kamnika v Ljubljano so ga ljudje v vlaku spoznali in ga na podlagi v časopisu objavljenih Adamičevih obdolžitve psovali z morilecem, svinjo itd. Vseled tega je proti svoji nameri izstopil v Domžalah ter se zatekel k svojem prijatelju g. S. Pri njem je izvedel, da je tudi tržaška »Edinost« ponatnila Narodov napad in tako raznesla sramotenje po njegovi ožji domovini. Nesrečni Casagrande je bil izredno rahločuten in tega ni mogel prenesti. Napisal je nekaj pism trgovskim trdkam in vojaškim osebam na Dunaj, eno svojih sestri v Ljubljani in eno svojemu gostitelju g. S. Potem je odšel na vrt, kjer se je ustrelil. Značilen je odstavek v pismu na g. S.: »Moji živci so tako razburjeni, da se bojim najhujših posledic. — Ker nisem nikdar poznal hudobije in maščevanja, hočem tudi po tem načelu umreti in odpustim Adamiču zločin«. Dr. Breclj zaključuje da trezno in pravično misleči ljudje ne bodo metali kamenja na grob možu, ki mu je vojna uničila ugodno existenco in zdravje ter ga pregnala iz ljube domovine, dokler ne bo na podlagi verodostojnih virov dogonana vsa resnica o očitnem dogodku.

KRASNO DARILLO ZA VELIKONOČ.

Prilavljala »Zvezna knjigarna« v Ljubljani v obliki dr. Gradnikovega prevoda R. Tagore-jeve pesniške zbirke »Vrtar«. Zbirko je dr. Gradnik — priznani naš prevajalec — preložil iz angleškega originala.

kakor ga je priredil R. Tagore sam. Take bo po jeziku, kakor po vsebini ta knjiga zelo obogatila naš književni trg.

Da pa bo tudi po obliki in opremi knjiga nekaj prvovrstnega, se je tiskalo 200 izvodov na posebno finem papirju in bodo ti izvidi opremljeni s tekočimi številkami od 1 do 200. Teh 200 izvodov bo luksurično vezanih v najfinjšem usnju rdeče, modre, rjave in svetle barve z zlato obrezo, tako da bo knjiga res nekaj izrednega v vsakem oziru ter bo nedvomno najlepša na slov. književnem trgu. Risbo naslovnega lista je izdelal akad. slikar g. I. Vavpotič. Luskuzna izdaja bo stala ca 50 Din. komad. Ker je število omejeno, sprejema naročila že sedaj »Zvezna knjigarna« v Ljubljani, Mar. trg 8. »Vrtar« izide okrog 10. aprila. Naročila se sprejemajo seveda tudi za broširane in vezane izvide običajne izdaje.

Sport in turistika.

Turistovski klub »Skala« v Ljubljani poravnati do 15. apr. Clanarino se lahko plača v ponedeljek dne 3. in 10. apr. med 18. in 20. uro v pisarni Sportne zveze, kjer se dobijo tudi izkaznice. Do 3. aprila je voliti tudi osnutke za klubov znak. Vse članke opozarjamo na objave v »Sportu«.

»Gradjanski« v Spanji. Ze iz brzojavno javljenih izidov prve in druge tekme Gradjanskega v Barceloni je bilo razvidno, da so se obe tekmi morale vršiti pod napetimi okolnostmi. Razmerje goalov prvega in drugega dneva, 5:3 in 3:0, v tekmi z najmočnejšim nogometnim klubom evropskega kontinenta so dopuščala domnevanje o izredni dobri formi, v kateri so se morali nahajati naši igralci. V tej smeri tudi izpolnjujejo najnovejša poročila potek tekme. Se 5 minut pred sklopom prve tekme je Gradjanski vztrajal 3:3 napram S. K. Barceloni. V tem času pa so Spanci z enim lastnim goalom Gradjanskega in z 2 goali, ki so jo pripeljali neposredno iz outa nezaznuzano odločili igro v svoj prid. V drugi polovici je Gradjanski dejansko prevladovali igrišču, zato se je pa moral boriti proti pristranosti sodnika. Poslednje velja v posebni meri v drugi tekmi. V tej je Spancem priznal goal iz očitnega off side položaja in prezri dve enajstmetrovki. Pri drugi tekmi je Gradjanski v prvi polovici vodil igro, v drugi pa je nagajal orkanski veter. Igram je prisostvovalo nad 20.000 gledalcev. Račovedni smo na barcelonsko športno časopisje, ki baje prinaša laskave ocene jugoslovanskega moštva.

Glavna skupščina Sportne zveze se vrši neprekinčno v ponedeljek dne 3. apr. t. l. ob 7. uri zvečer v mestni posvetovalnici na magistratu v Ljubljani. Dnevni red obsega: 1. Otvoritev skupščine. 2. Poročilo tajništva. 3. poročila načelnikov odsekov. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo gospodarja. 6. Poročilo o zvezinem glasilu. 7. Poročilo revizorjev in 8. samostojni predlogi. Delegati klubov se opozarjajo, da prineso zanesljivo s seboj poverilnice kluba, ki jih pooblašajo za glasovanje. Zborovanje odposlancev klubov se vrši v nedeljo popoldne ob 10. uri v pisarni Sportne Zveze, Narodni dom.

Gledališče in glasba.

Od danes naprej se prodajajo v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici sedelci za vijoliński koncert, katerega priredila vijoliński virtuos in profesor tukajnje konservatorija g. Jan Slais in gospa Ruža Slais-Deylova. Koncert se vrši z nimivim sporedom v soboto, dne 1. aprila ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Občinstvo vabimo, da v obilnem številu poseti to umetniško prireditev.

Na koncertu, katerega priredi vijoliński virtuos prof. Jan Slais v soboto dne 1. aprila v dvorani Filharmonične družbe je nekako glavna točka sporeda velika sonata za gosli in klavir francoskega skladatelja Cezar Francka. Skladatelj je živel v Prizu ter ga glasbena zgodovina prištevava med ustanovitelje in voditelje novofrancoske instrumentalne glasbe, ki se posebej odlikuje vsled svoje izrazite čustvenosti. Skladba je pisana v običajni sonatni obliki, a vodena popolnoma v modernem štilu ter je izredno zanimiva tako v melodiškem, kakor tudi v harmoničnem oziru. Najboljši in tudi najlepši del te sonate je III. stavek Recitativo-Fantazija. Skladba je posvečena slovečemu francoskemu virtuosu Isay. Vstopnice za ta koncert so v predprodaji od danes naprej v pisarni Glasbene Matice.

Društvene vesti

Soferske zveze mesečni sestanek se vrši v soboto dne 1. aprila ob 8. uri zvečer v restavraciji pri »Zlatorogu«. Prosi se polnoštevilne udeležbe tudi za šoferje, ki se niso člani zveze.

C. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

»Vsekako je bolj mogoče, nego da bi bil gospod Sands zamenjal ovoja. Mari ne?«

»To je edino, kar izključujem. A naj bo kakorkoli, najhujše ostane. Izgubila sem papirje! Ali jih ima O'Reilly ali kdo drug — jaz jih ne bom videla več. Brez njih pa sem izgubljena!«

»Pojdite rajši domov, otroče,« ji je svetoval nato. Njegov glas je zvenel dobrohotno. »Ali naj vas sprejmem do vašega stanovanja, ali —«

»Ne posla še imam,« je reklo dekle s podčrtanim dostojanstvom. Bila je namenjena telefonirati iz »Westmorelanda« k »Dietzu« in vprašati, ali je Justin O'Reilly doma; zdaj pa se je premislila. Bolj varno je bilo žrtvovati nekaj časa, nego da bi jo Peterson slišal, za kaj se zanima. Krenila je k izhodu ter poprosila dečka v hotelski livreji, naj ji pokliče avtomobil.

»Ako me bo hotel podlasičnik zasledovati, ga speljem za nos,« je derala sama pri sebi. Toda mož ji je očividno čital misel na obrazu ter je odnehal.

»Do svidenja!« je zaklical. »Tudi jaz imam opravkov preko glave. Ob desetih sem spet tu in čakam sporočila.«

To reči ji je obrnil hrbet in odšel k dvigalu. Preden je avto pribil, ga je odneslo v zgornje prostore.

»Tak to je v redu!« je zamrmrala Klotilda sama pri sebi, vozeč se proti Dietzu. Jedva pa je izrekla te besede, se je prala, ali je res. Zakaj se je Peterson ves izpremenil, ko je slišal, da Sandsa nocoj ne bo doma? Ali ne bi rajša telefonirala Be-

verley ter jo posvarila? Da, telefonirala bo od Dietza, ko bo čakala O'Reillyja. To lahko stori brez skrbi, saj Rogerja zdaj itak ni doma.

X. POGLAVJE.**Bluff, ki se posreči.**

Justin O'Reilly je imel v krasnem »Dietzovem« hotelu skromno stanovanje. Ležalo je tik zraven razkošnih prostorov gospoda in gospe John Heronove ter je sestajalo iz majhnega salončka, spalnice in kopalnice. Baš si je zadrževal ovratnico, ko je pozvonil telefon. Pograbil je slušalo, kakor bi hotel zadaviti kačo, in se odzval z nevoljnim »Halo!«

»Neka dama želi govoriti z vami,« je rekel glas.

»Menda ji niste povedali, da sem doma? Lepa reč v urejenem hotelu, ako —«

»Ne; pravi pa, da je važno. Gospodična O'Reillyjeva je.«

Gospodična O'Reillyjeva. Mož, ki se je pisal tako, je osupnil. Edina gospodična O'Reillyjeva, ki jo je poznal in bi ga bila mogla posetiti, je bila zadnja ženska na svetu, od katere se je nadejal te pozornosti. Upanje, da se sestane z njo, je bilo izmed glavnih povodov njegovega prihoda v New York; toda ona ga niti ni hotela sprejeti.

»Recite ji, da bom v treh minutah spodaj,« je odgovoril.

»Izrečno je želela, da ne bi hodili doli. Rada bi vam povedala nekaj zasebnega in prosil, ako jo hočete sprejeti v svojem salonu.«

»Prav,« je dejal O'Reilly, trudeč se, da bi ohranil miren glas. »Pokažite dami k meni.«

Planil je nazaj v svojo spalnico, da bi dovršil borbo s kravato. Moral je biti pripravljen sprejeti gđ.

O'Reillyjevo pri vratih, pri tem ni imel na sebi ne telovnika ne suknje. Toda šlo je. Stanovanje je bilo v petnajstem nadstropju, za staro damo, kakršna je bila gospodična O'Reillyjeva, malone celo minuto hoda od dvigala. Napravljaje se z največjo naglico, je ugal, kaj bi neki utegnil pomeniti njen prihod. Sodil je, da se je morda premislila in mu je voljna prodati svojo hišo, tisto ljubo staro hišo, ki je bil navezal nanjo svoje srce. Nemara mu zahtevala več, nego je on ponudil. Magari, plačal bo že kako. Heron mu posodi denarja, toda ne, O'Reilly je imel svoje razloge, da ni hotel sprejemati od Herona usluge, čeprav ga je ta obsopal z najzapeljivejšimi ponudbami. Ko je zdrknil v suknjič, je začul pričakovano trkanje na vrata in skočil odpirat. Potrkal je bil majhen sluga, ki je vodil damo.

»Gđ. O'Reillyjeva h g. O'Reillyju« je javil, izgovarjaje irsko ime z irskim naglasom. Nato je izginil. O'Reilly je stal na pragu čakaje, da stopi predenj pričakovanka, zakaj pred seboj je videl majhno, drobno stvarco v beli obleki, ki se je bila bogve zakaj ustavila pri njegovih vratih. Stala je čisto mirno in zrla vanj z otroško nepremičnim pogledom.

»Oprostite,« je dejal O'Reilly, izkušaje se nasmejniti. »Pustite me venkaj, da se ogledam za neko damo, ki —«

»Tista dama sem jaz,« se je oglasila bela igrača. »Se pravi, ako ste vi gospod O'Reilly.«

O'Reilly je moje ime,« je priznal. »Toda mislil sem — ali vas je mari pčslala moja sestrčina?«

(Dalje prih.)

P. n. inserentom našega lista!

S 1. aprilom razširimo našo oglasno stran iz dosedanjih šest na osem kolon ter obenem vljudno naznanjamo, da stane od 1. aprila dalje min. vrsta 2.— K petit vrsta 6.— K. V malem oglasniku znaša najmanjša pristojbina 20.— K do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda pa 1.— K. V textnem delu je oglas 50% dražji. Popusti običajni, pri večjih odn. stalnih naročilih po dogovoru.

Proda se:

»BRECK«
s streho in stranicami iz plohe za 12 oseb, skoraj nov, se proda po primerni ceni. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 566

GRAJŠČINSKO POSESTVO, POSESTVA, GOSTILNA, TRGOVSKA HIŠA, VILA, HIŠA, NA PRODAJ:
GRAJŠČINSKO POSESTVO, 137 oralov,
pri Mariboru:
POSESTVA do 150 oralov;
GOSTILNA z 22 oralov zemlje;
TRGOVSKA HIŠA s 7 trgovinami;
VILA z velikim vrtom;
HIŠA za vsako malo obrt, oziroma industrijo, proda **ZAGORSKI, Maribor,** Barvarska ulica 3. 531

DVONADSTROPNA HIŠA V SREDINI MESTA

z električno razsvetljavo se proda. Stanovanje takoj na razpolago. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »210«. 586

Radi odpotovanja se proda popolnoma nova

FINA ANGLEŠKA MOŠKA OBLEKA
in **ČISTO NOV DAMSKI KOSTUM**
vse najnovejšega kroja po nizki ceni. Potočnik, salon za dame in gospe, Se-lenburgova ulica 6/1. 585

ZELENE PALME IZ DALMACIJE
naprodaj danes na trgu. Cene nizke. 584

PREMOG IN CEMENT
prodaja najcenejše H. Petrič, Ljubljana, skladišče Balkan. 582

RAZNO POHIŠTVO
dobro ohranjeno se proda. Naslov v upravi lista. 581

ELEGANTNA OPRAVA
za spalnico in jedilnico se po ugodni ceni proda. Naslov v upravi lista 579

Kupi se:

STRUŽNA KLOP (EISENDREHBANK)
za stružno dolgot do 2:50 m dobro chr-njena se takoj kupi. Ponudbe s cenou nast-viti Ivan Pfeifer, Celje. 583

Službe:

UCENEC ZA KROJASKO OBR
se sprejme. Josip Kos, Kranj 132. 587

VEČ KLEPARSKIH POMOČNIKOV
se sprejme takoj. Navesti je zahtevano plače in pogoje. Poštni predal 51, Celje, pod »Kleparije«. 580

ZANESLJIV TRGOVSKI POMOČNIK

išče službo na deželi ali v mestu. Nastop takoj. Ponudbe se pošiljajo pod: Trgovski pomočnik šte. 10, poštneležišče Brezno-Ribnica. 578

OSKRBNIK

z večletno prakso išče službo pri večjem posvetu ali vinski trgovini. Naslov v upravi lista. 577

ENEGA PRIDNEGA, MLADEGA, POŠTENEGA MLINARSKEGA POMOČNIKA

sprejem takoj. Dobra mesečna plača — hrana in stanovanje prosto. Anton Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 573

23 LETEN KROJAŠKI POMOČNIK

želi stopiti v službo s 1. majem. Naslov v upravi »Jugoslavije«. 576

POTNIKA

samostojnega, izvežbanega v vinski stroki, išče. Veletrgovina vina in žganja Bolbehar i. dr., Novomesto. 543

KONTORISTINJO

v starosti 18—20 let z znanjem slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika ter dobro računicarico sprejme Ilija Predovič, Fram, Stajersko. Stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe se pošiljati na Ilija Predovič, Varaždin, Medimurska cesta broj 3 ali Ilija Predovič, Fram broj 10, Stajersko. 513

Razno:**LOV IN POSESTVO**

na Dolenjskem pri Mokronogu se odda pod jako ugodnimi pogoji v najem. Poizve se Petkovšek, Pražakova ul. 11. 574

Kostanjev les kupuje

po dnevnih cenah NAJDRAŽJE izvozna trgovina

ERNST MARINC, Celje

Kapucinska ulica št. 3

enako tudi druge vrste lesa, posebno tesani les.

Vajenci,

ključavničarski, strugarski, livarski, zvonarski itd.

se sprejmejo.

Urejena je posebna šola za vajence, v kateri imajo oni, ki imajo potrebno predizobrazbo, teoretičen in praktičen poduk.

Štoje tovarne in livarne d. d. v Ljubljani

ORIENT,

med. trg. šp.d. in sklad. d. d. podružnica: medn. transporti, zbirni promet

Ljubljana, Sodna ulica št. 3

car. posred. ofic. šp.d. t. lesnih industrijev.

FR. GOVEKAR „SVITANJE“

zgodovinski roman s šestimi ilustracijami se dobi v »Zvezni knjigarni« v Ljubljani. Cena broširana Din. 20, vezana Din. 25.

Uradnik z akademsko naobrazbo (jus in filologija) išče mesta kot korespondent za angleški jezik.

Eventualno prevzame tudi podučevanje tega jezika, kakor tudi francoskega jezika. V govoru verziran v hrvaškem in italijanskem jeziku. — Ponudbe po »English correspondent« na upravo lista.

RUDARJE

Izvežbane kopače sprejme pre-mogokop Ključarovi pri Ormožu. Sami dobe stanovanje in hrano.

Proda se AUTO-OMNIBUS

16 sedežev, nova karoserija in eden

TOVORNI-AUTO

po zelo nizki ceni. Ponudbe na podružnico »Jugoslavije«, Celje.

Sokolske potrebščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi suknjo za kraj priporočila trvdka

A. & E. SKABERNE Ljubljana MESTNI TRG 18

POZORI NA PRODAJ

tovorni turinski AVTO

1 tip 15 ter 1 1/2 ton. teže, 2 tip 64 C/A 3 ton. teže.

Prenovljeni kapitalno popravljani. Ponudbe: »Tovorni avto« na anončne družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„Morana.“

»MORANA« temeljito uničuje stenice in njihovo zalego. Naroča se pri Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/I.

Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Išče se ZASTOPNIK za JUGOSLAVIJO.

Ponudbe direktno na zgornji naslov.

Pri naročilih se sklicujte na oglase v »Jugoslaviji«!

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

Podružnica v Murski Soboti.

obrestuje hranilne vloge in vlogo na tekoči račun po Ustanovljen septembra 1919.

4¹ | 0 | 2 | 0

čistih brez odbitka rentnega davka. Neposredno pod državnim nadzorstvom.